

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 291
van **SOFIE JOOSEN**
datum: 23 januari 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Land- en tuinbouwsector - Arbeidsongevallen

In eerdere schriftelijke vragen (nr. 193 van 7 december 2015 en nr. 60 van 19 april 2018) informeerde ik bij twee voorgangers van de minister naar de evolutie van het aantal arbeidsongevallen in de sector door mestgassen.

Een bredere vraagstelling door gewezen collega De Meyer (schriftelijke vraag nr. 176 van 10 januari 2019) leverde een uitgebreider antwoord op van de voorganger. De cijfers voor de periode 2015-2017 lijken consequent opwaarts te gaan, inclusief de ongevallen die blijvende onbeschikbaarheid veroorzaken.

Voormalig minister Van den Heuvel wees op initiatieven die het departement had ontwikkeld ter preventie van zulke ongevallen. Ik citeer: "Via de subsidiëring van het demonstratieproject 'Arbeidsveiligheid in de tuinbouw', waaraan ik 100.000 euro toekende, en dat van maart 2014 tot en met februari 2016 uitgevoerd werd door Innovatiesteunpunt en een aantal praktijkcentra, werden tuinders gesensibiliseerd over de gevaren binnen hun sector, om zo te streven naar een meer veilige werkomgeving voor al wie in de sector actief is. Hierbij werd zowel de focus gelegd op de landbouwer en zijn familie, als op het personeel dat op de bedrijven actief is. Er werd een bewustmakingscampagne opgezet. Met duidelijke boodschappen, tips, het ter beschikking stellen van duidelijke veiligheidspictogrammen, negen demomomenten, zes instructiefilmpjes met begeleidende intro in acht talen, een website, infofolders, 56 artikels, negen nieuwsbrieven, sensibilisering op zes landbouwbeurzen,..."

1. Hoeveel (in absolute cijfers en procenten) ongevallen werden in 2018 en 2019 geregistreerd in de land- en tuinbouwsector?

Graag een opdeling per jaar wat betreft de gevolgen (dodelijk, tijdelijke of permanente onbeschikbaarheid, zonder gevolg).

Waaraan waren deze ongevallen (volgens de FEDRIS-categorisering (FEDRIS: Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's) te wijten?

2. Hoe evalueert de minister deze evolutie? In hoeverre meent zij dat de genomen initiatieven toereikend zijn om de risico's tot een aanvaardbaar niveau te beperken? Worden tijdens deze legislatuur in nieuwe initiatieven voorzien? Neemt de minister dit mee in de hervorming van het programma van de naschoolse landbouwopleidingen of zijn de huidige opleidingen rond EHBO en veilig machinegebruik voldoende?

3. Hoe verhouden de ongevalspercentages in de sector zich ten aanzien van vergelijkbare sectoren?
4. In de statistieken worden volgens Prevent Agri alleen de ongevallen van vaste werknemers bijgehouden.

Heeft de minister ook zicht op de arbeidsongevallen bij seizoenarbeiders of bij de bedrijfsleider zelf?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 291 van 23 januari 2020

van **SOFIE JOOSEN**

1. Het Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's (FEDRIS) baseert de cijfers van arbeidsongevallen in de privésector op door verzekeringsondernemingen gemelde cases. Tabel 1 geeft het aantal arbeidsongevallen voor ondernemingen die in de kruispuntbank geregistreerd zijn met NACE-codes 01.1 (Teelt van eenjarige gewassen), 01.2 (Teelt van meerjarige gewassen), 01.3 (Plantenvermeerdering), 01.4 (Veeteelt) en 01.5 (Gemengd bedrijf). Voor 2019 zijn de cijfers nog niet definitief beschikbaar.

Tabel 1. Aantal ongevallen in de landbouwsector in 2018, opgedeeld volgens gevolg (bron: Fedris)

	2018	
	aantal	%
zonder gevolg	129	34%
tijdelijke onbeschikbaarheid	162	43%
blijvende onbeschikbaarheid	83	22%
dodelijke afloop	1	0%
totaal aantal ongevallen	375	100%

Tabel 2 geeft een overzicht van de oorzaken van de ongevallen.

Tabel 2: Jaarlijks aantal ongevallen in de landbouwsector in 2018, opgedeeld per oorzaak (bron: Fedris)

	2018	
	aantal	%
Electrische storing, explosie, brand	0	0%
Overlopen, kantelen, lekken, leeglopen, verdampen, vrijkomen	0	0%
Onder te verdelen als:		
- voorwerp in vloeibare toestand: lekken, sijpelen, leeglopen, spatten, sproeien		
- voorwerp in poedervorm: rookontwikkeling, stof, deeltjes		
Breken, barsten, glijden, vallen, instorten van het betrokken voorwerp - Totaal	33	9%
Onder te verdelen als:		
- niet gespecificeerd		
- Betrokken voorwerp: op het slachtoffer vallend	14	
- betrokken voorwerp: het slachtoffer meeslepend	7	
- betrokken voorwerp - op gelijke hoogte gelegen	6	

- Overige	6	
Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) over een machine, vervoer- of transportmiddel, handgereedschap, voorwerp, dier - Totaal	91	24%
Onder te verdelen als:		
- niet gespecificeerd		
- over een machine (inclusief onbedoeld starten) en - over het met de machine bewerkte materiaal	13	
- over een vervoer- of transportmiddel (al dan niet gemotoriseerd)	19	
- over een handgereedschap (al dan niet gemotoriseerd) en over het met het gereedschap bewerkte materiaal	27	
- over een voorwerp (dat wordt gedragen, verplaatst, gehanteerd enz.)	27	
- Verlies van controle (geheel of gedeeltelijk) - over een dier	5	
Uitglippen of struikelen met val, vallen van personen - Totaal	72	19%
Onder te verdelen als:		
- niet gespecificeerd	22	
- vallen van hoogte	14	
- vallen op ± dezelfde hoogte	36	
Bewegen van het lichaam zonder fysieke belasting (doorgaans leidend tot uitwendig letsel) - Totaal	70	19%
Onder te verdelen als:		
- Door een voorwerp of de vaart daarvan gegrepen of meegesleept worden		
- Ongecoördineerde, onbeheerste of verkeerde bewegingen	63	
- Overige	7	
Bewegen van het lichaam met of zonder fysieke belasting (doorgaans leidend tot inwendig letsel) - Totaal	24	6%
Onder te verdelen als:		
- optillen, dragen, opstaan	6	
- duwen, trekken	8	
- zwaarbeladen lopen, misstap of uitglijden zonder vallen	10	
- overige afwijkende gebeurtenissen, hierboven niet vermeld		
Verrassing, schrik, geweldpleging, agressie, bedreiging, aanwezig zijn - Totaal	16	4%
Onder te verdelen als:		
- verrassing, schrik		
- aangevallen, omvergelopen worden - door een dier	16	
Overige afwijkende gebeurtenissen, niet in deze lijst vermeld	9	2%
Onbekend	25	7%
Andere	35	9%
Totaal	375	

2. Het aantal ongevallen is de laatste jaren vrij stabiel gebleven. Kennis van EHBO is belangrijk, preventie is dat des te meer. In 2019 organiseerden de erkende centra

voor landbouwworming 138 opleidingen waarin EHBO aan bod kwam. De arbeidsveiligheid vormt een vast onderdeel van de starterscursussen voor toekomstige landbouwers. Preventie komt in de opleidingen voor landbouwers ook aan bod bij veiligheid op de weg, arbeidsveiligheid en gevaar van mestgassen. Preventie en arbeidsveiligheid verdienen nog extra aandacht en werden daarom opgenomen in de lijst van de beleidsprioriteiten die aan de centra werden gecommuniceerd voor het werkingsjaar 2020.

In de subsidiemaatregel '*KRATOS – Raad op maat*' is er een adviesmodule 'arbeidsveiligheid' opgenomen. Tijdens een rondgang op hun bedrijf krijgen landbouwers van een adviseur gratis advies over hoe ze de verschillende risico's op hun bedrijf kunnen beperken. In totaal werd al 683 keer gebruik gemaakt van deze adviesmodule.

Het Departement Landbouw en Visserij organiseerde in het najaar van 2019 i.s.m. de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO) en Preventagri een studiedag voor adviseurs over het thema arbeidsveiligheid. Het thema mestgassen kwam hierbij ook aan bod. Het doel van deze studiedag was om de verschillende sectorinitiatieven en expertise over arbeidsveiligheid in de land- en tuinbouwsector met de adviseurs te delen zodat zij deze informatie in hun adviezen aan de landbouwers kunnen doorgeven.

3. Ik beschik niet over cijfers van andere sectoren dan de landbouwsector.
4. De arbeidsongevallen van seizoensarbeiders, als zijnde werknemers, zijn inbegrepen in de statistieken van de werknemers (FEDRIS).

De ongevallen van de bedrijfsleiders in de land- en tuinbouwsector maken in het geval van (tijdelijke) ongeschiktheid deel uit van de statistieken van het RIZIV (Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekeringen). Het RIZIV heeft echter geen informatie over de oorzaak van de ongeschiktheid, noch over de sector waarin de bedrijfsleider werkt.